

Město Police nad Metují

Město Police nad Metují podporuje domácí kompostování, proto bioodpad v Polici nekončí v popelnici

Více než třetinu odpadů v každé domácnosti tvoří biologicky rozložitelný odpad (bioodpad) z kuchyně a zahrady. Tento odpad velmi často končí společně s dalšími využitelnými odpady v popelnicích (a poté společně s několika milióny tun směsného komunálního odpadu na skládkách), a stále také na řadě drobných skládek na cizích pozemcích.

Nejlepší způsob hospodaření s jakýmkoliv odpadem je předcházení jeho vzniku nebo jeho znovuvyužití (recyklace). S bioodpady z domácností je to díky možnosti jeho domácího kompostování nejen velmi jednoduché, ale i užitečné a šetrné vůči životnímu prostředí. Proto **v moderní zodpovědné společnosti se bioodpad nevyhazuje do popelnic ani nevyváží na černé skládky, ale kompostuje.**

Kompostování je jeden z nejstarších a nejrozšířenějších způsobů recyklace. Je to přirozená a velmi jednoduchá cesta, která využívá běžné půdní mikrobiologické procesy. Jedná se o **přírodní proces, při kterém dochází k rozkladu bioodpadů za přístupu vzduchu** (působením půdních organismů – bakterií, hub, kvasinek, červů, žížal a dalších) na užitečné a pro půdu potřebné humusové látky. **Tomuto procesu se říká tlení. Při tlení pak vzniká kompost** – kvalitní přírodní hnojivo, které je možno následně aplikovat do jakékoliv půdy (na zahradě i jinde). **Kompostováním nejen recyklujeme, ale i předcházíme vzniku odpadu.** Oproti tomu **bioodpad z popelnic, který je společně se směsným komunálním odpadem zahrnut ve skládce**, se nedostane do procesu tlení, protože nemá dostatek vzduchu; pak **hnije a uvolňuje škodlivý metan a skleníkové plyny.**

Město Police nad Metují chce proto napomoci polickým domácnostem vytvořit podmínky a podporovat domácí kompostování, jako nejefektivnější způsob nakládání s bioodpadem v místech jeho vzniku. Věříme, že se nám společně podaří udělat další zodpovědný krok správným směrem.

Konkrétní pomoc a nabídka města je uvedena na zadní straně tohoto letáku.

*Mgr. Ida Jenková
starostka města*

*Mgr. Jiří Škop
místostarosta města*

*Ing. Jan Troutnar
vedoucí odboru IMŽP*

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Evropský fond pro regionální rozvoj

Pro vodu,
vzduch a přírodu

„Podporujeme domácí kompostování a nakládání s BRKO v Polici nad Metují“; CZ.1.02/4.1.00/14.23677
Projekt je spolufinancován Evropskou unií – Fondem soudržnosti a Státním fondem životního prostředí ČR
v rámci Operačního programu Životní prostředí

Kompostování

Kategorie kompostování

Podle velikosti a způsobu kompostování rozlišujeme komunální, komunitní a domácí kompostování. Při komunálním kompostování jde o zpracování svážených bioodpadů v kompostárnách a jedná se o nakládání s odpady. Komunitním a domácím kompostováním se rozumí předcházení vzniku odpadu, a to buď společným využitím v rámci určité části obce (části sídliště) ve velkých kompostérech, případně silech, nebo samostatně na soukromých kompostech či v malých kompostérech.

Domácí kompostování

Domácí kompostování **má u nás velkou tradici**. Jen málokterá zahrada u domu neměla na svém pozemku místo, které se označovalo jako „hnojiště“ nebo „kompost“ – místo, na které se nosila posečená tráva, kuchyňský bioodpad, větve, listí, přebytky úrody... Tato místa se na českých zahradách nacházela odedávna a **mnozí z našich rodičů a prarodičů velmi dobře ovládali zásady správného kompostování**. Věděli totiž, že když se podaří bioodpad takto zpracovat, bude jejich zahrada, díky vlastnímu kompostu, který je k nezaplacení, vzkvétat. Od jisté doby se ale toto moudré počínání vytrácí a bylo by potřebné se k němu vrátit.

Navrácení bioodpadu zpět do půdy ve formě kompostu je důležité pro udržení kvality půdy. Kompost obsahuje humus (složitý komplex organických látek, minerálů a biogenních prvků), **ktej je základem přirozené úrodnosti půd. Pomáhá půdě zadržovat vodu, provzdušňuje ji a dodává živiny.**

Kompost je skvěle využitelný na každé zahradě a hodí se ke všem plodinám. Ocení jej ovocné stromy, trávník, okrasné keře, květiny i zelenina. Kompost může přispět k rozvoji a rozkvětu většiny rostlin v bytě, na zahradě, na dvorku či terase, na balkoně i za okny. Méně zralý kompost lze také použít jako mulč, který může potlačit růst plevelů a po dozrání ho můžeme zapravit do půdy. Zfermentované nerozložené zbytky, které se mohou v kompostu objevit, můžeme vrátit zpět do kompostéru nebo je zapravíme do hlíny v záhonech – žížaly si na nich rády pochutnají.

Kompost můžeme založit na kterémkoliv místě zahrady. Je ale nutné zajistit kontakt kompostu s půdou pod ním, aby k němu měly přístup půdní organismy, které pomáhají rozkladu organických materiálů. To zajistíme umístěním hrubého a vzdušného materiálu (větvičky, sláma) na dno kompostu. Kompost by neměl být vystaven přímému slunci, větru a dešti, důležité je občasné promíchání vlhkého materiálu se suchým, zeleného s hnědým a hrubší materiál je dobré nadrtit. Kompost můžeme použít zhruba za půl roku.

Co je vhodné ke kompostování

Z domácnosti:

• zbytky ovoce a zeleniny • kávové a čajové zbytky, filtry a sáčky • zbytky pečiva • skořápky z vajíček a ořechů • papírová lepenka, kapesníky, ubrousky • podestýlka domácích býložravých zvířat

Ze zahrady:

• posekaná tráva, plevele • listí, větvičky, zbytky úrody • piliny, hobliny, kůra • popel ze dřeva • trus býložravých hospodářských zvířat

Co není vhodné ke kompostování

• kosti, odřezky masa, kůže • stolní oleje a tuky • popel z uhlí, cigaret • prach a prachové sáčky z vysavače • exkrementy masožravých zvířat • časopisy • plasty, sklo, kovy, textil, kameny • rostliny napadené chorobami, vykvetlé plevely • chemicky ošetřené materiály - zbytky barev, laků apod.

Základní podmínky pro kompostování

Vstupní materiál pro kompostování musí obsahovat organické látky pro výživu půdních organismů, a to v poměru C:N (uhlíku a dusíku) cca 30:1. (Poměr C:N / uhlík:dusík v bioodpadu: • posekaná tráva 20:1 • odpad z kuchyně 20:1 • listí 50:1 • sláma 100:1 • kůra 120:1 • dřevo 200:1 • piliny 500:1.) Materiál je nutno míchat a tím umožnit dostatečný přístup kyslíku. Hrubší části je před kompostováním vhodné podrtit. Optimální vlhkost v kompostu je 50-60 %, optimální teplota - zpočátku kolem 60°C, při zrání kolem 40°C. Pro urychlení procesu je možné přidat malé množství půdy či hotového kompostu.

Zahradní kompostéry

Pro ty, kteří chtějí nahradit nevhlednost otevřených kompostů a urychlit tvorbu kompostu, je vhodnou náhradou **plastový kompostér nebo kompostovací silo**. Jsou to **výborní pomocníci a jsou navrženi tak, aby na zahradě dobře vypadali a přirozeně zapadli do každé zahrady**. Nemají dno z důvodu styku kompostu s půdou, jsou opatřeny víkem pro vkládání bioodpadu, spodními dvířky pro vyjímání kompostu, regulací prostupu vzduchu a otvory sloužícími k provzdušňování. Pracují kontinuálně – shora plníme čerstvý materiál a zesponu odebíráme hotový kompost. Nutností je promíchávat bioodpad již v době, kdy jej do kompostéru vhažete. **Základní pravidla míchání bioodpadu: vlhký se suchým • hutný s porézním • zelený (dusíkatý) s hnědým (uhlíkatým)**, např. čerstvě

posekanou trávu s pilinami či štěpkou. Tímto zabráníme možným problémům, jako je vysychání, zahnívání, atp. Pokud toto dodržíme, bude vše fungovat tak, jak má – vložený materiál se bude rozkládat, zmenšovat svůj objem, měnit strukturu a přeměňovat se na humus.

Plastový kompostér je uzavřený, a tedy chráněný proti dešti i povětrnostním vlivům. Jeho tmavá barva pohlcuje teplo ze slunce a urychluje kompostovací proces, neměl by ale být vystaven celý den přímému slunci. Je dobré, když nebude příliš daleko od domu, ze kterého se nosí suroviny. Vhodné umístění je někde ve snadno přístupného koutu, kde bude i dostatek prostoru pro manipulaci.

Nejčastější otázky a problémy

• **Co dělat, když kompost zapáchá?**

Problémem může být špatné složení obsahu, nebo nedostatek vzduchu. Už při vhození do kompostéru je potřebné bioodpad promíchat. Pokud dodržíte všechna pravidla a kompost stejně zapáchá, přidejte hnědý materiál - větve, listy, piliny, papírovou lepenku. Tím dodáte kompostu uhlík.

• **Co dělat když je kompost příliš vysušený a neprobíhá rozklad?**

Zalijte jej vodou a dodejte mu dostatek dusíku ze zbytků zeleniny a ovoce či posekané trávy.

• **Co dělat, když je kompostovací proces příliš pomalý?**

Přidejte trochu půdy nebo už hotový kompost. Použít můžete i příměsi, které tlení aktivují – speciální urychlovače kompostů. Zkontrolujte také, zda Váš kompost má dostatek materiálu s obsahem dusíku.

• **Je možné kompostovat v zimě?**

Pokud máte uzavřený zahradní kompostér, nejsou extrémní mrazy a probíhá v něm intenzivní proces tlení (správná skladba, dostatek vzduchu a vlhkosti), pak materiál v kompostéru nemusí zamrznout a kompostovací proces, i když je zimou zpomalen, může probíhat celý rok.

• **Co dělat, když kompost láká živočichy?**

Důležitou podmínkou je dodržovat správné zásady kompostování a nepřidávat na kompost živočišné zbytky, které by lákaly např. psy nebo masařky. Dobrou praxí je též zakrývat rostlinné zbytky z kuchyně např. zaslou trávou.

• **Co dělat, když se v kompostu rozmnožují nežádoucí organismy?**

Na kompostu se mohou rozmnožovat i všechny druhy slimáků, svinky nebo škvoři. Jejich výskyt může být mimořádně silný. Protože se vyskytují převážně na povrchu nebo mělko pod povrchem, případně se skrývají pod většími zbytky, je možno použít obvyklé chemické prostředky – např. běžné požerové návnady proti slimákům.

Velkou nepříjemností může být ukládání rostlin plevelů s dozrávajícími semeny nebo následné zaplevelení kompostu rostlinami, které se množí vegetativně (pýr, pryskyřník apod.). Tento problém je typický pro otevřené komposty. Pokud se takovéto komposty zakládají, je dobré přikrýt je tmavou, vodopropustnou fólií, a tak na začátku rozkladných procesů navodit podmínky pro výraznější vzestup teploty, který sníží výskyt všech škodlivých organismů včetně semen plevelů. Použití půdních kořenových herbicidů na kompostu není vhodné.

Projekt města Police nad Metují na podporu domácího kompostování

Město Police nad Metují chce konkrétněji podpořit domácí kompostování, proto požádalo Státní fond životního prostředí ČR (SFŽP) o dotaci na realizaci projektu „Podporujeme domácí kompostování a nakládání s BRKO v Polici nad Metují“. SFŽP žádost posoudil a realizaci projektu schválil.

V rámci tohoto projektu **město zakoupí** ještě v letošním roce **180 ks domácích kompostérů** (ve velikostech 400, 720 a 900 l), **4 štěpkovače/drtiče** (1 větší na benzinový pohon a 3 menší na elektrický pohon) a **50 ks vaků na trávu**.

- ❖ **Kompostéry budou bezplatně zapůjčeny zájemcům z řad občanů na dobu 5-ti let, aby v nich kompostovali biologický odpad z kuchyní a zahrad, a to na základě smlouvy o výpůjčce,**
- ❖ benzinový štěpkovač bude využíván ve sběrném dvoře a technickými službami při údržbě zeleně,
- ❖ elektrické štěpkovače/drtiče budou krátkodobě půjčovány občanům pro úpravu – drcení biologického odpadu před uložením do kompostéru nebo na kompost,
- ❖ vaky na trávu budou zapůjčeny občanům, kteří budou mít zájem o placenou službu svozu trávy od domů, k soustředění trávy před jejím odvozem na místo využití. (Bližší podmínky této služby s výzvou pro zájemce budou zveřejněny samostatně.)

Kdo máte zájem o zapůjčení kompostéru:

- vyplňte odpovědní lístek na tomto letáku, odstříhněte a doneste na Městský úřad Police nad Metují, odbor investic majetku a životního prostředí, kancelář č. 38,
- nebo si ho otevřete na internetových stránkách města pod odkazem „Domácí kompostování“ a pošlete e-mailem na adresu troutnar@meu-police.cz,

a to v termínu do 14. listopadu 2014. Po tomto termínu bude sestaven seznam 180-ti zájemců, a to podle pořadí, v jakém byly odpovědní lístky doručeny městskému úřadu. Poté budou ve zpravodaji, na internetových stránkách a rozhlasem oznámeny termíny předání kompostérů. V případě dotazů volejte na městský úřad, telefonní číslo 491 509 993.

(BRKO – biologicky rozložitelný komunální odpad)

Odpovědní lístek

✓ *Jméno:*

✓ *Adresa:*

✓ *Telefon:*

✓ *Mám zájem o zapůjčení kompostéru velikosti:*

- 400 l
- 720 l
- 900 l

✓ *Kompostér umístím na pozemku p.č.:*

katastrální území:

Datum:

Podpis:

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Evropský fond pro regionální rozvoj

Pro vodu,
vzduch a přírodu

„Podporujeme domácí kompostování a nakládání s BRKO v Polici nad Metují“; CZ.1.02/4.1.00/14.23677
Projekt je spolufinancován Evropskou unií – Fondem soudržnosti a Státním fondem životního prostředí ČR
v rámci Operačního programu Životní prostředí